

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **A.**, bytom H., proti žalovanému: **Krajský pozemkový úrad v Banskej Bystrici**, Nám. Ľ. Štúra č. 1, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2011/00101 zo dňa 31.3.2011, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/56/2011-33 zo dňa 29.9.2011, takto:

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/56/2011-33 zo dňa 29.9.2011 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d' a ľ š i e k o n a n i e.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým uznesením uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia nepriznal žalobkyňi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a nevyhovel jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov, s odôvodnením, že pomery žalobkyne to neodôvodňujú, pretože čistý mesačný príjem jej manžela, ktorý býva v spoločnej domácnosti so žalobkyňou predstavuje 689,32 € a výška súdneho poplatku (66 €) nie je vzhľadom na tento príjem vysoká.

Proti uvedenému uzneseniu podala žalobkyňa včas odvolanie, ktorým žiadala priznať jej oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanoviť jej bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov. Namietala, že sama nemá žiaden príjem, pretože jej bol odňatý invalidný dôchodok a poukázala na to, že požadovať zaplatenie poplatku za konanie od jej manžela nemožno, keďže sa jedná o vlastníctvo nehnuteľností po jej nebohej matke nespádajúce do BSM. Zdôraznila, že s manželom spoločne nehospodária, nežijú spolu a ich manželstvo je

vzhľadom na pretrvávajúce rozpory a problémy rozvrátené a pripomenula veľmi zlý zdravotný stav svoj aj svojho syna. Podľa jej názoru v predmetnej veci ide o náročnú problematiku vyžadujúcu znalosť práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne bolo dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu zistil, že žalobkyňa podala na krajskom súde žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného týkajúceho sa schválenia úvodných podkladov projektu pozemkových úprav na vysporiadanie vlastníctva k pozemkom v ZO č. X. v k.ú. M. podľa ustanovení zákona č. 64/1997 Z.z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim.

Žalobkyňa podaniami predloženými krajskému súdu dňa 10.6.2011 požiadala o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a oslobodenie od platenia súdnych poplatkov vzhľadom na potrebu ochrany jej práv a záujmov a na jej dlhodobú nepriaznivú finančnú i sociálnu situáciu. K žiadostiam predložila potvrdenie o jej osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, z ktorých vyplynulo, že nemá žiaden príjem (bola poberateľkou invalidného dôchodku, ktorý jej bol od 1.1.2001 odňatý), nepracuje pre zdravotné ťažkosti, je vlastníčkou ½ rodinného domu, v ktorom býva so svojim otcom; k manželovi uviedla, že zarába priemerne 689,32 € mesačne a býva u nej; je matkou syna (nar. X.), ktorý s ňou žije v spoločnej domácnosti a celá vyživovacie povinnosť spočíva vzhľadom na jej finančnú situáciu na jeho otcovi.

Podľa § 30 OSP účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd

inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Vyššie citované zákonné ustanovenia obsahujú podmienky, ktoré musia byť kumulatívne splnené, aby súd mohol priznať oslobodenie od platenia poplatkov a ustanoviť účastníkovi konania advokáta.

Jednou z týchto podmienok je, že takýto postup odôvodňujú pomery účastníka. Pod pojmom „pomery účastníka“ treba rozumieť jeho celkovú životnú situáciu, v ktorej sa nachádza, teda nielen jeho finančné ale aj sociálne a osobné pomery.

Podľa potvrdenia predloženého žalobkyňou, nemá žiadny príjem, pretože prebieha spor o jej invalidný dôchodok a iné dávky nepoberá. V odvolaní poukázala na to, že jej manželstvo je rozvrátené, s manželom spolu nežijú a hoci nie je rozvedená, manželstvo svoju funkciu už dlhodobo neplní a navyše v predmetnom spore ide o nehnuteľnosti, ktoré by do BSM nepatrili, teda by nebolo spravodlivé požadovať zaplatenie poplatku fakticky od manžela. Uviedla tiež, že v uznesení krajský súd vychádzal z čistého mesačného zárobku jej manžela, pričom ona uviedla hrubý príjem.

Životným minimom pre jednu fyzickú osobu je suma 189,83 € mesačne. Podľa potvrdenia žalobkyňa nemá žiaden príjem. Je teda zrejmé, že podmienka materiálnej núdze u žalobkyne je splnená. Odvolací súd poukazuje predovšetkým na sociálne a osobné pomery žalobkyne tak, ako vyplývajú z jej odvolania, ktoré nasvedčujú tomu, že žalobkyňa jednu z podmienok pre oslobodenie od poplatkov – že to jej pomery odôvodňujú – spĺňa a nebolo by spravodlivé požadovať od nej zaplatenie súdneho poplatku. Odvolací súd poukazuje tiež na iné rozhodnutia krajského súdu (sp. zn. 29Sp 46/2009 z 23.3.2010 a sp. zn. 29Sp 47/2009 z 20.9.2010, ktoré (v obdobnej situácii) konštatovali u žalobkyne splnenie predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 3 OSP, pretože postupom krajského súdu sa žalobkyňa odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 221 ods. 1, písm. f/ OSP) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, treba považovať aj nevyhovenie žiadosti žalobkyne o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a o oslobodenie od súdnych poplatkov bez toho, aby boli pre takýto postup splnené zákonné podmienky.

Vzhľadom na tieto skutočnosti a s poukazom na citované zákonné ustanovenia Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP). Úlohou krajského súdu v novom konaní bude zohľadniť pri posudzovaní opodstatnenosti nároku žalobkyne nielen jej finančné a majetkové pomery, ale aj sociálnu situáciu (najmä vo svetle ňou tvrdených skutočností), v ktorej sa nachádza.

POUČENIE: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. marca 2012

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová